

Randi Østhus

Fra: Frode G. Larsen
Sendt: 10. februar 2017 12:41
Til: Randi Østhus
Kopi: Marie-Theres Federhofer; Sonni Olsen; Pål Vegar Storeheier
Emne: Vedrørende høring om prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata

Hei,

Viser til tilsendt høringsbrev vedrørende forvaltning av forskningsdata.

HSL-fakultetet er enig i de prinsipper og retningslinjer som fremgår av forslaget som er sendt på høring, og har ingen innspill/forslag til endringer til dette.

I forhold til utfordringer fremover vil vi trekke frem nødvendigheten av å få prinsippene og retningslinjene kjent i organisasjonen etter vedtak i universitetsstyret.

Vennlig hilsen
Frode G. Larsen
HSL-fakultetet

Avdeling for forskning og utviklingsarbeid

Høringssvar fra IRS-fakultetet. Forvaltning av forskningsdata

IRS-fakultetet tilslutter seg UiTs prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata, men ønsker å kommentere det følgende:

Punkt 4.1: Vi henviser til setningen «Dersom ansvaret ikke overdras til en ansatt i stilling på samme nivå eller ikke lar seg avklare, flyttes ansvaret oppover til instituttleder eller dekan». Ved IRS-fakultet innehar ikke alle på instituttledernivå forskningskompetanse. Hvordan skal retningslinjene tolkes i hht en slik situasjon?

Punkt 4.2: Det henvises til databehandlingsplanen. Vi ønsker en mer konkret beskrivelse av denne.

UiTs ansvar: punkt 4.11 til 4.18

Her står det på hvert av punktene at «UiT skal tilby/legge til for....»

Vi mener betegnelsen «UiT» er for generell, og ønsker at det presiseres hvilken avdeling/enhet ved UiT som er ansvarlig for å tilby de forskjellige punktene som er beskrevet.

Vennlig hilsen

Pål Markusson
fakultetsdirektør
Fakultet for idrett, reiseliv og sosialfag/
UIT Norges Arktiske Universitet/
Tel (+47) 78450215
Mob (+47) 95298698
e-mail: pål.markusson@uit.no

Avdeling for forskning og utviklingsarbeid

Innspill til forslag om prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata - Helsefak

Helsefak takker for anledningen til å gi innspill til forslag om overnevnte prinsipper og retningslinjer. Fakultetet har bedt om innspill fra instituttene og fagmiljøene, og det er kommet høringssvar fra seks institutt. Høringssvarene finnes på ePh. 2016/4122 dok.6-11.

Instituttenes tilbakemeldinger:

1. IKM

IKM ønsker en annen formulering under punkt 2 om eierskap hvor de ber at det skal endres til at «UiT har normalt ikke eierskap til forskningsdata generert av studenter i deres eget avgrensede prosjekt.» Selv om Helsefak forstår IKM sitt forslag til endring til å snevre inn hva studentene skal eie, så er dette ikke i tråd med dagens regulering av studenters eierskap. En slik innsnevring av rettigheter kan neppe gjøres gjennom retningslinjer, og må konkret avtales med studenten. Helsefak støtter derfor AFU's formulering rundt studenters eierskap.

Videre mener IKM at det er viktig at tilstrekkelig informasjon og kursing tilbys forskerne med hensyn til de praktiske løsningene i forvaltning av forskningsdata før retningslinjene iverksettes. De imøteser utarbeidelse av klare rutiner og ønsker en årlig evaluering av praksisen.

2. ISM

ISM mener at definisjonen av forskningsdata er svært vid. I løpet av et forskningsprosjekt gjøres det svært mange nedtegnelser, utskrifter fra måleapparatur, bilder, utvikling av dataprogrammer og utskrifter fra disse etc. Av den totale mengden av slike data er kun en liten del som danner direkte grunnlag for forskningspublikasjoner. Det bør derfor vurderes om man ikke skal snevre inn definisjonen av «forskningsdata» noe slik at man begrenser dette til kun data som er sentrale som grunnlag for publikasjoner fra forskningsaktiviteten.

Når det gjelder punkt 4.1. om forskerens ansvar sier ISM at det gjøres mye forskning på masseundersøkelser. Disse har gjerne egne regler og ansvarsforhold når det gjelder publisering og tilgjengeliggjøring av data. Det kan diskuteres om det er riktig at den enkelte forsker eller prosjektleder skal ta avgjørelser med hensyn til publisering av data.

ISM mener videre at punkt 4.7. om standarder er uklart, og påpeker at det vil være fint om det eksisterer slike standarder som også lar seg implementere.

3. IFA

IFA har ingen tilbakemeldinger til forslagene.

4. RKBU Nord

Mesteparten av data som samles inn på RKBU inneholder sensitiv informasjon. Bruk av disse dataene er derfor strengt regulert av REK og/eller NSD, og kan ikke gjøres åpent tilgjengelig. Når det gjelder

forskningsdata som ikke faller inn under helseforsknings- eller personopplysningsloven, så ser de forslaget som et positivt initiativ. Deres forskere har imidlertid uttrykt bekymring i forbindelse med forslaget om at data som blir lagret blir åpen for gjenbruk. Det mest vanlige er at data samles inn til konkrete formål og med konkrete forskningsspørsmål og metoder i tankene og er ikke egnet til bruk av utenforstående. Ved å gjøre dataene åpent tilgjengelig, er det en risiko for at data blir tolket feil og misbrukt til ikke-vitenskapelige formål. De mener derfor at det er avgjørende at infrastrukturer benyttet til lagring muliggjør begrensning av tilgang, og at det finnes praktiske løsninger som kan sørge for at evt. lisenser blir overholdt.

RKBU mener videre at det viktig at policyen koordineres med kravene som stilles av REK og NSD, og at disse helst utarbeides i samarbeid med REK og NSD.

Den nye policyen legger et stort ansvar på forskerne og det er derfor svært ønskelig at de praktiske løsningene for behandling, lagring og arkivering av forskningsdata blir presentert for forskerne og diskutert før de tas i bruk. Det er høyst nødvendig med opplæring og utarbeidelse av klare rutiner for alt fra å sette opp en databehandlingsplan til kontrakter med eksterne finansierer. Årlig evaluering ser de som en klar fordel.

5. IKO

IKO støtter ideen og gjennomføringen av Open Access publisering, men sier at dette er et nytt og ukjent prinsipp for mange på UiT, og bakgrunn, nytte og konsekvenser bør kommuniseres ytterligere. IKO påpeker at det for kliniske studier med medisinteknisk utstyr så finnes det allerede i dag spesifiserte krav for prosjektleders datahåndtering og ansvar for lagring av data. Disse bør samsvare med de lokale reglene på UiT. Definisjon av forskning som ikke er organisert som prosjekt og forskningsprosjekt under punkt 4.1. er uklar og bør tydeliggjøres.

I henhold til punkt 4.2. og 4.3 skal forskere sette opp databehandlingsplan, beregne kostnader for forvaltning av forskningsdata og sørge for at forskningsdata blir lagret og arkivert på sikker måte. Dette kommer på toppen av en voksende administrativ jobb for mange i vitenskapelige stillinger med mindre tid for utviklings- og forskningsarbeid. Det er viktig at forskere her får en betydelig personell støtte og opplæring fra UiT sin side. Dette bør også tas hensyn til i den pågående prosessen med ADM2020 for forskningsadministrativt ansatte ved fakultetet. Kostnaden for lagring av forskningsdata bør tydeliggjøres i den grad det er mulig, og UiT som eier av dataen bør dekke denne kostnaden i de tilfeller dette ikke kan dekkes av eksterne midler.

Flere av forskerne på IKO opplever at forskningens- og forskernes akademiske frithet innskrenkes og at de mister kontroll over egne metoder og resultater. Det bør derfor tydeliggjøres hvordan UiT sikrer at tilgjengelige forskningsdata ikke anvendes av andre forskere eller forskergrupper uten at dette gjøres kjent for de som har fremskaffet disse dataene først.

6. IMB

IMB skriver innledningsvis at de i prinsippet støtter initiativet om å etablere overordnede prinsipper for lagring og forvaltning av forskningsdata. De foreslåtte retningslinjene virker imidlertid ambisiøse og vil fort kunne oppfattes som en «tvangstrøye» for forskerne, med mindre det kan innføres på en smidig måte hvor forskerne ser en tydelig gevinst av arbeidet.

IMB mener at det må presiseres ytterligere hvilke data som omfattes av systemet. Noen forskningsgrupper har online dataregistreringer som er intetsigende for utenforstående med mindre man har adekvat programvare som kan tolke slike data. Det er uklart om resultater fra pilotforsøk, samt resultater som normalt ikke inngår i datagrunnlaget, inkluderes i data som skal omfattes. Lagring av rådata må i alle tilfeller gjøres på en slik måte som forhindrer mulighet for manipulasjon av datasamlingen.

IMB kommenterer i likhet med IKM punkt 2 om studenters rettigheter til data, og det vises til fakultetets kommentarer til dette må gjøres gjennom avtale med den enkelte student.

IMB sier at forslaget legger stort ansvar på forskerne og at en innføring av systemet vil innebære ytterligere kostnader for forskerne og enhetene. UiT må derfor tilby god veiledning til forskerne og ta hovedansvar, for eksempel med å utstyre data med standardiserte metadata og fastsette lisenser for tilgang, gjenbruk og

videredistribusjon. Kanskje vil det være fornuftig å starte med et pilotprosjekt hvor noen få forskningsgrupper gis opplæring i systemet, hvor man kan skaffe seg verdifull erfaring som kan deles med forskningsgruppene.

Helsefak ønsker å komme med følgende merknader til forslaget:

1. Mål og formål

Det fremgår av høringsbrevet at forslaget bygger på Forskningsrådets og EUs prinsipper for forvaltning av forskningsdata. I stor grad gjelder dette for Open Access publikasjoner. Forslaget bærer derfor også i stor grad preg av å være rettet mot forskningsdata som skal være åpent tilgjengelig. Forslaget er likevel ikke begrenset til åpne forskningsdata, men gjelder for all forskningsdata, herunder også data som er sensitive. Ettersom forslaget ikke ser til å ta høyde for de særskilte krav som gjelder for håndtering av sensitive data, bør forslaget begrenses til å gjelde forskningsdata som er åpent tilgjengelig. Det slås fast i forslaget at for sensitive data skal forskeren redegjøre for dette i det enkelte forskningsprosjektets databehandlingsplan, uten at det gis veiledning i retningslinjene for hvordan slik data faktisk skal lagres. UiT kan på nåværende tidspunkt ikke tilby et godt nok system for håndtering av sensitive data. Helsefak er kjent med at det er gjort forsøk på å bygge et slikt system på UiT, men at dette ble for kostbart for UiT å utvikle og drifte. Deretter er det inngått avtale mellom ITA og UiO for oppbevaring av sensitive forskningsdata, men det er ikke kommet noe informasjon til enhetene om hvordan sensitive forskningsdata skal forvaltes. Det er derfor på nåværende tidspunkt svært uklart hva som er gjeldende rutiner for dette – forslaget fra AFU bidrar ikke til å klargjøre dette punktet. I stedet innebærer forslaget en skjerping av kravene som stilles til forskerne, jf. punkt 4.1 til 4.8, uten at det per i dag tilbys noen systemer som sørger for at forskerne kan ivareta disse kravene med tanke på sensitive data. Etter fakultetets mening vil det derfor være en umulig oppgave for forskerne å beskrive dette i en databehandlingsplan slik det legges opp til.

2. Eierskap til data

Flere av instituttene har i sine tilbakemeldinger påpekt at ordlyden i punkt 2 bør spesifiseres slik at UiT i flere tilfeller har eierskap til studenters data enn det som er tilfelle i dag. Helsefak mener at en slik endring av praksis ikke lar seg gjøre gjennom retningslinjer da UiT ikke har hjemmel til å kreve eierskap til studenters data uten at dette er avtalefestet. Helsefak mener derfor at denne bestemmelsen bidrar til å opplyse om nødvendigheten med å inngå avtale med studenter og eksterne forskere.

3. Omfang og definisjoner

Helsefak viser her til flere av instituttenes tilbakemeldinger om at definisjonen er for vid når det omfatter «alt» som oppstår i forskning. Her bør UiT vurdere nytte og behov for å lagre all data da det er langt i fra alt som vil være relevant for Open Access. Det forutsetter at det skal lages en databehandlingsplan for all data som samles inn, noe som igjen vil innebære økt byråkratisering og merkostnader. UiT bør vurdere nærmere hvilke data det er behov for å ha i et slikt system, fremfor å inkludere alt.

Videre påpekes det at det ikke er vanlig å bruke «vi»-form i retningslinjer slik det gjøres i punkt 3, jf. «Med forskningsdata mener vi...». Det foreslås at dette endres.

4. Forskerens ansvar

Helsefak har lenge vært i dialog med ITA for å få på plass et system for sikker lagring av forskningsdata. Helsefaks interne revisjoner etter helseforskningsloven og personopplysningsloven viser årlig at det ikke per i dag finnes et system som kan tilbys til forskerne for å ivareta sitt ansvar etter disse regelverkene. Dermed er forskerne i stor grad overlatt til seg selv når det gjelder håndtering av forskningsdata. Dette gjelder også i stor grad håndtering av sensitive forskningsdata. Foreslåtte prinsipper og retningslinjer foreslår en ytterligere skjerping av disse kravene, uten at det tilbys noe system for å oppfylle disse kravene i praksis, jf. punkt 4.4. Helsefak ønsker derfor at dette avklares slik at det gis adekvat tilbud til forskerne før ansvar fastsettes. Dersom det ikke foreslås et konkret tilbud for håndtering av sensitive forskningsdata, bør prinsippene og retningslinjene begrenses til forskningsdata som skal være åpent tilgjengelig.

I tillegg er det tydelig at retningslinjene fører til nytt ansvar for forskerne enn det som foreligger i dag, ved at de skal sette opp en databehandlingsplan og beregne kostnader og tid til bruk for forvaltning av forskningsdata, jf. 4.2. og 4.3. Det står i fotnote at databehandlingsplan skiller seg fra det som kreves i plan for behandling av personopplysninger som skal sendes til NSD. Det står ikke noe om hvordan dette skiller seg fra opplysninger som forskeren må gi i forbindelse med søknader til REK i helseforskningsprosjekter. Det fremkommer likevel at databehandlingsplan er noe som kommer i tillegg til den planen som forskeren må gi for behandling av data til NSD og REK. Fakultetet mener at UiT her kunne sørget for at i de tilfellene forskeren allerede utarbeider en plan for håndtering av data i forbindelse med søknad til REK og NSD, må dette være tilstrekkelig uten at det skal være behov for å utarbeide en ytterligere databehandlingsplan. Forskeren skal også sørge for at forskningsdata lagres og arkiveres på en sikker måte, jf. 4.4. Det fremkommer ikke i oversendelsesbrevet eller i retningslinjene hvordan dette tenkes løst eller hvilke kostnader som kan måtte påregnes. Slik forslaget er utformet må det likevel være hevet over enhver tvil at dette medfører at ytterligere administrative ressurser og kostnader må påregnes til å ivareta dette ansvaret. Fakultetet mener at dette er direkte motstridene i forhold til krav om mindre byråkratisering og effektivisering av administrative ressurser.

5. Studenter og veileders ansvar

Det stilles krav om at studenter sammen med veileder skal utarbeide en databehandlingsplan for prosjektet. Det vises til fakultetets tidligere merknader om kravene til slik plan.

6. UiTs ansvar

Det fremgår ikke hvem som har ansvar for de forskjellige punktene som foreslås under UiTs ansvar, jf. punkt 4.11 til 4.18. Det er derfor vanskelig for Helsefak å gi et godt høringssvar på dette punkt, da fakultetet ikke vet hvilke forpliktelser dette medfører for fakultetet. Per i dag er dette ikke noe som tilbys av Helsefak, og det fremgår ikke hvem som skal ha ansvar for opplæring, veiledning og støtte både i forbindelse med utarbeidelse av databehandlingsplan, lisenser, avtaler, deling av forskningsdata og forvaltning av forskningsdata. På flere av disse områdene tilbys det ikke i dag opplæring, veiledning og støtte hverken på sentralt nivå, fakultetsnivå eller instituttnivå. Det kan vanskelig tenkes at UiT, herunder fakultet og institutt, vil kunne ivareta forpliktelsene som følger av de foreslåtte retningslinjene uten en oppbemanning av administrative ressurser.

Videre vil det være en forutsetning at det lages infrastruktur som også ivaretar oppbevaring av sensitive data for at forskerne skal kunne oppfylle kravene som stilles. Det er ikke laget noen kostnadsoversikt som tyder på at UiT har tenkt nærmere på hvilke kostnader forslaget vil medføre – både i form av tilføring av administrative ressurser, utvikling av opplæringsprogram, og utvikling og drift av nye systemer som skal ivareta både lagring av åpen og sensitive data.

7. Tilknytning til andre strategier, retningslinjer og prosesser

Fakultetet noterer at det ikke er gjort noen henvisning til UiT styringssystem for informasjonssikkerhet som er overordnet for blant annet Retningslinjer for behandling av personopplysninger i forsknings- og studentprosjekter, samt flere andre retningslinjer og instruksjoner som vil være relevant. Helsefak er kjent med at ITA jobber med å gjennomgå og revidere retningslinjene under dette, og flere av retningslinjene det henvises til vil da være utdaterte. Forslaget bærer preg av at det ikke er forsøkt å samarbeide med ITA på dette området da retningslinjene er uklare på flere områder og ikke i samsvar med UiT sitt styringssystem for informasjonssikkerhet som er overordnet disse retningslinjene. Det fremstår heller ikke klart hvorfor det henvises til BOA-reglementet, Reglement for om sikring og forvaltning av arbeidsresultater ved UiT og ph.d.-forskrift for UiT, og hvilken sammenheng disse har med foreslåtte retningslinjer.

Vennlig hilsen

Kjetil Kvalsvik
fakultetsdirektør

Jannicke Persen
juridisk seniorrådgiver

jannicke.persen@uit.no
77 62 31 81

Fra: Tore Guneriusen
Sendt: 14. februar 2017 14:37
Til: Randi Østhus
Emne: NT fak svar på Høring - UiTs prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata
Vedlegg: Høring - Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ...pdf
553F3F08-IDFC28-EPHORTE-JP: 60505
EphorteSendTrackUniqueCode: 0114a106-8dd8-476f-b9d0-0c50b9bd0a59

Til AFU

NT-fak svar på høringen reflekteres i Innspill fra Ik (se wordfila) og IFI.

Fra IFI

- Inkluderer støtte fra UiT også kostnader for lagring av forskningsdata?
- Retningslinjer nevner ikke kildekode til programvare utviklet av ansatte ved UiT; ifølge mangler det også informasjon om støtte for å publisere dette («open source»); dekker retningslinjen virkelig bare data? Hvis ja, bør man kanskje eksplisitt skrive det.
- Oppfatter man publisering av data (og kildekode?) som verdiskaping bør man også merittere dette, og da trenger man en slags poengsystem.

Fra IK

Institutt for kjemi (IK) støtter holdningen om at alle forskningsdata skal gjøres åpent tilgjengelige, med unntak av tilfeller hvor sikkerhetshensyn, personsensitivitet, kommersielle eller juridiske forhold krever begrensning av tilgangen. Instituttet støtter de foreslåtte prinsippene og retningslinjene, men instituttleder ved IK er av den oppfatning at de foreslåtte prinsippene og retningslinjene ikke alltid ivaretar hensyn til et forskningsløp hvor det ofte kan være hensiktsmessig at forskningsmateriale ikke gjøres tilgjengelig, for eksempel når man har prosjekter med kommersialiseringspotensiale, noe IK har flere av. IK ønsker derfor presisering i følgende punkter (markert i fet skrift):

-
- 4.5 Forskeren skal gjøre forskningsdata åpent tilgjengelig for videre bruk for alle relevante brukere, såfremt det ikke er juridiske, etiske, sikkerhetsmessige **eller kommersielle** grunner til ikke å gjøre det.
-
- 4.6 Forskningsdata skal gjøres tilgjengelig på et så tidlig tidspunkt som mulig. For data som ligger til grunn for vitenskapelige publikasjoner betyr dette ikke senere enn publiseringstidspunkt. For andre data som kan være av interesse for annen forskning, vil tidspunktet normalt være ved prosjektslutt, og, **såfremt prosjektet ikke etterfølges av et oppfølgingsprosjekt i et kommersialiserings- og/eller metodeutviklingsløp**, ikke senere enn tre år etter endt prosjekt.
-
- 4.13 UiT skal tilby arkiv- og publiseringsløsningen UiT Open Research Data, som gjør forskningsdata åpent tilgjengelig for videre bruk, så fremt det ikke er juridiske, etiske, sikkerhetsmessige **eller kommersielle** grunner til ikke holde dataene lukket. UiT skal tilby opplæring og støtte til forskere slik at de kan arkivere og åpent publisere sine data i UiT Open Research Data eller i annet pålitelig eksternt arkiv, og veilede forskerne i å utstyre data med standardiserte metadata.
- Tekst i rødt i punkt 4.13: Er det en inkonsistens i forslaget fra AFU? Bør ikke tekst være enten "*til ikke holde dataene åpne*" eller "*til å holde dataene lukket*"
-
- IK foreslår også at det vurderes om "prosjekt" defineres tydeligere, for eksempel om hvorvidt "prosjekt" menes flere prosjekt som tematisk hører sammen og som er finansiert av ett eller flere, etterfølgende, interne eller eksterne finansieringskilder, eller hvorvidt "prosjekt" defineres ut fra enkeltvise finansieringsperioder.
-

- Instituttleder IK ønsker videre å påpeke en mulig utfordring i forhold til 4.12 og 4.13, hvor UiT påtar seg ansvar for arkiv/lagring av forskningsdata: Dagens teknologi innen genomsekvensering og en del biomedisinske imaging-teknikker genererer enorme mengder data. Mengdene er så store at lagringskapasitet kan bli et reelt problem i framtida, og anskaffelse av lagringsmedier kan bli både en praktisk og økonomisk utfordring.

Mvh
Tore G

 Vennligst ikke slett dette bildet.

Randi Østhus

Høringssvar fra Universitetsbiblioteket - UiTs prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata

Vi viser til brev datert 11.01.2017, der enhetene bes komme med innspill til UiTs prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata.

Bibliotekdirektøren ser positivt på at det nå etableres klare retningslinjer på dette området, og at prinsippene om åpen tilgang legges til grunn også når det gjelder forvaltning av forskningsdata.

Bibliotekdirektøren vil påpeke følgende:

- Data, som etter avtale overføres til en annen institusjon, bør ha en merking som viser hvilken institusjon de er overført fra, og hvor forskningen er utført.
- Det bør understrekes at det ikke er tillatt å overføre data, eller registrere forskningsdata, hos en kommersiell tredjepart.
- I avsnittet der det vises til at institusjonen normalt ikke har eierskap til studenters forskningsdata, bør det presiseres at dette er avgrenset til studentenes egne prosjekter som ledd i utdanning.

Utover dette har ikke bibliotekdirektøren merknader til høringsgrunnlaget.

Vennlig hilsen

Marianne Foss
ass.bibliotekdirektør

Runa Rønning Ryeng
personalsjef

runa.r.ryeng@uit.no
77 64 64 94

Avdeling for forskning og utviklingsarbeid

Høringssvar fra ITA til forslag om UiTs prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata

Vi viser til høringsbrev om forslag til UiTs prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata sendt til enhetene 11.1.17, med kopi til bl.a. Avdeling for IT.

Selv om vi ikke er oppført som høringsinstans velger vi å avgi en høringsuttalelse for de deler som berører informasjonssikkerhet. Dette fordi det følger av *Styringssystemet for informasjonssikkerhet ved UiT*¹ at IT-direktøren er informasjonssikkerhetsansvarlig og har forvaltningsansvaret for informasjonssikkerheten ved UiT.

For at vi skal sikre god informasjonssikkerhet så er vi helt avhengige av at de enkelte brukerne (forskere, studenter mv.) er godt orientert om hvilke reguleringer og standarder de må forholde seg til, hvordan de gjør dette og hvem de kan søke bistand fra. Av sikkerhetsstrategien til UiT følger det at *"opplæring og tilgjengelige retningslinjer skal bidra til at den enkelte ansatte og student skal være i stand til å etterleve kravene til informasjonssikkerhet"*, se *Styringssystemet for informasjonssikkerhet ved UiT* pkt 2.2.

Dersom det blir for uklart eller tungvint risikerer vi at retningslinjer ikke følges (enten uaktsomt eller forsettlig), og dette kan i ytterste konsekvens føre til datatap eller uautorisert utlevering av data.

Data som klassifiseres som interne eller konfidensielle

Av formålet til de nye retningslinjene og prinsippene se vi at de skal gjelde for all forskning utført av UiTs ansatte samt enkelte andre tilfeller, jf forslaget pkt 3. Videre omfatter de behandlingen av forskningsdata både underveis i et aktivt prosjekt samt etter avslutning². Imidlertid virker det å være mest fokus på regulering av behandling av åpne data, og «sluttlagringen».

Utgangspunktet for forslaget er «åpen som standard», men en god del av forskningsdataen ved UiT vil ikke kunne legges åpent (som det fremgår av forslaget pkt 1). Vi ber om at dere ser på muligheten for å gi nærmere presiseringer og retningslinjer til de som håndterer data som ikke kan lagres åpent (eller for den saks skyld ikke kan lagres i det hele tatt etter prosjektets slutt), enten direkte eller ved henvisning til de aktuelle retningslinjer og øvrige reguleringer.

¹ <https://uit.no/Content/409330/Styringssystem-07012015-endelig.pdf>

² Oversendelsesbrevets pkt 4.

Valg av løsning for lagring og arkivering

Vi har også spørsmål om forholdet mellom pkt 4.4 og 4.12 – 4.13. Det følger av pkt 4.12 – 4.13 at UiT skal tilby tjenester for behandling, lagring og arkivering, mens det i pkt 4.4 fremkommer at det er forskerens ansvar å sørge for at forskningsdata lagres og arkiveres på en sikker måte. Dette er nærmere presisert til å måtte være enten ved egen institusjon, eller i andre, egnede, åpne og pålitelige arkiver. Vi stiller her spørsmål ved hvem som skal avgjøre om noe er pålitelig og sikkert nok? Fra et informasjonssikkerhetsperspektiv er dette noe som ikke bør være opp til den enkelte forsker å vurdere, da det er UiT som har det overordnede ansvaret for tilstrekkelig informasjonssikkerhet.

Det er vår oppfatning at forskningsdata kun skal oppbevares på interne løsninger UiT har for dette formålet, eller hos tredjepart som UiT har godkjent.

Dersom studenter skal ha tilgang til data som tilhører UiT i forbindelse med deres forskningsprosjekt, må de være bundet av de samme bestemmelser for lagring mv. Dette kan med fordel tas inn i avtaler som inngås med studenter før data leveres ut til dem.

Databehandleravtaler

Dersom personopplysninger (hvor UiT er behandlingsansvarlig) inngår i forskningsdataene, og eksterne skal behandle disse på UiTs vegne (f.eks innsamling, lagring, bearbeidelse osv.) skal det alltid inngås databehandleravtale, jf personopplysningsloven § 2 jf § 15. Dette kan ikke fravikes, og bør derfor fremgå av disse retningslinjene. Det bør i den forbindelse også henvises til *Instruks for behandling av personopplysninger ved Universitetet i Tromsø* pkt. 13, hvor dette fremgår.

Rolleavklaring

Under UiTs ansvar er det oppført hva UiT skal tilby og legge til rette for på institusjonsnivå. Vi ser imidlertid at det kan være problematisk for den enkelte bruker å vite hvem på UiT som skal tilby dette. Der det er mulig i pkt 4.11- 4.18 bør det presiseres hvilken avdeling og/eller enhet som har ansvaret.

Tilknytning til andre strategier, retningslinjer og prosesser

Vi finner det uheldig at *Styringssystemet for informasjonssikkerhet ved UiT* ikke er nevnt under forslaget punkt 5. Styringssystemet er overordnet UiTs øvrige interne reguleringer innenfor informasjonssikkerhet, og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata vil derfor være underlagt dette. Se blant annet klassifisering av informasjon (kap. 2.3 i styringssystemet) og kriterier for akseptabel risiko for forskningsdata (kap 2.4).

Videre vil en rekke forskningsprosjekter omfatte personopplysninger, så det bør også henvises til *Instruks for behandling av personopplysninger ved Universitetet i Tromsø*.

Utforming

Slik vi vurderer det vil disse retningslinjene inngå som vedlegg til styringssystemet, i likhet med bl.a. *rutiner for behandling av personopplysninger i forsknings- og studentprosjekter ved Universitetet i Tromsø*. Ett av målene med revideringen er å oppnå lik utforming av instruksjer, retningslinjer og rutiner, og at retningslinjene for dokumentstyring ved UiT³ benyttes. Vi ber derfor om at retningslinjene for forvaltning av forskningsdata settes på samme mal.

Vennlig hilsen

Stig Ørsje
IT-direktør

stig.orsje@uit.no
77 64 41 01

Ingvild Stock-Jørgensen
seniorrådgiver

ingvild.jorgensen@uit.no
77 64 62 91

³ Ephorte 2012/1233-17.